

CONGRESUL AUTORITĂȚILOR LOCALE DIN MOLDOVA
str. Columna 106 A, Chișinău, Republica Moldova (secretariat)
tel: 22-35-09, Fax: 22-35-29, mob. 079588547, info@calm.md, www.calm.md

Nr. 99 din 31 martie 2026

Minsiterul Culturii al Republicii
Moldova

cancelaria@mc.gov.md
tatiana.bordiniuc@mc.gov.md
ana.luiza.muravschi@mc.gov.md
diana.silivestru@mc.gov.md
alina.ostapov@mc.gov.md

copie:

Cancelaria de Stat
cancelaria@gov.md

AVIZ

la proiectul de hotărâre cu privire la aprobarea Programului de implementare, pentru anii 2026-2030, a Strategiei naționale pentru cultură și patrimoniu pentru anii 2025-2035
(număr unic 232/MC/2026)

Congresul Autorităților Locale din Moldova (CALM) a examinat adresarea Cancelariei de Stat nr. DGPȘG-1529-18-69-874 din 16.03.2026 privind avizarea proiectului de hotărâre cu privire la aprobarea Programului de implementare, pentru anii 2026-2030, a Strategiei naționale pentru cultură și patrimoniu pentru anii 2025-2035 (număr unic 232/MC/2026) și comunică următoarele.

1. Referitor la textul „Datele disponibile la nivel național confirmă caracterul sistemic al vulnerabilităților din domeniul patrimoniului cultural. Republica Moldova deține aproximativ 1800 de monumente de arhitectură și istorie înscrise în Registrul monumentelor Republicii Moldova ocrotite de stat⁷, dintre care o parte semnificativă se află într-o stare avansată de degradare (...), iar o altă parte lipsește în realitate sau este grav alterată din cauza lipsei intervențiilor periodice și a unui mecanism eficient de monitorizare”:

considerăm că sunt necesare prevederi normative care să oblige organele de stat responsabile să inventarieze într-un termen restrâns toate monumentele de arhitectură, artă și istorie aflate în proprietate privată, pe care proprietarii acestora le-au lăsat să se ruineze sau să se deterioreze vizibil, punând în pericol statutul acestora și pierderea patrimoniului, după care să întreprindă acțiuni privind atragerea la răspundere a persoanelor vinovate și readucerea în proprietatea publică a bunurilor imobile în cauză (mecanismele juridice concrete necesită a se preciza și detalia, de exemplu, acorduri amiabile cu proprietarii, hotărâri de judecată sau proceduri de expropriere pentru cauză de utilitate publică).

2. Referitor la textul: „OS 2.2. Până în 2030 inventarierea și actualizarea datelor privind monumentele de arhitectură și istorie, inclusiv documentarea **imobilelor** clasate și a celor distruse sau dispărute, în scopul actualizării Registrului monumentelor Republicii Moldova ocrotite de stat” și textul „Obiectiv specific 2.2 Până în 2030 inventarierea și actualizarea datelor privind monumentele de arhitectură și istorie, inclusiv documentarea **imobilelor** clasate, a celor declarate și a celor distruse sau dispărute, în scopul actualizării Registrului monumentelor Republicii Moldova ocrotite de stat”:

3. În textul proiectului nu este analizată situația, cu constatări preliminare și eventuale soluții de îmbunătățire, vizând mecanismul legislativ introdus începând cu 1 ianuarie 2026 (Legea nr. 228/2025, cunoscută generic și ca „Legea freelancerilor”), dedicat inclusiv activității „*artiștilor liber-profesioniști*”, care lucrează pe cont propriu. Acest mecanism a fost promovat de Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării pentru a moderniza piața muncii și a susține industriile creative din Programul Național „Molova Creativă”.

Se propune completarea proiectului cu aspectele vizate și eventuale soluții noi de perspectivă.

Cu respect,

Viorel FURDUI

Director Executiv al CALM

Ex.: Igor Cristal, expert CALM
igor.cristal@calm.md